

ГОЛОКОСТ В УКРАЇНІ

Міщенко І. В.

Науковий керівник – к. іст. н., доц. Бадєєва Л. І.

Харківський національний університет радіоелектроніки

(61166, Харків, пр. Науки, 14, каф. українознавства, тел. (057) 702-14-98)

E-mail: d_us@ukr.net

Анотація. Досліджується Голокост в Україні під час Другої світової війни. Аналізуються події, що розгорталися з 1941 по 1944 рр., включно зі створення гетто, масовими репресіями та жорстокими масовими вбивствами. Дослідження підкреслює не лише фізичні втрати, але й систематичну деструкцію культурної спадщини та соціальних структур.

Ключові слова: голокост, нацистський режим, геноцид, репресії, єврейське населення, колаборація, культурна деструкція, пам'ять.

Голокост в Україні під час Другої світової війни відобразив жорстокість нацистського режиму у винищенні єврейського населення та інших груп. Ця трагедія, що розгорталася з 1941 по 1944 рр, стала не лише актом геноциду, але й визначальним етапом у систематичній деструкції культурної спадщини та соціальних структур.

Початок голокосту в Україні влітку 1941 р. позначився масовими репресіями під час операції «Барбаросса», коли нацистські війська вторглися на українські території. Це призвело до широкомасштабного формування гетто, масових вивезень до концтаборів і розгортання масових страт.

Бабин Яр, де в серпні 1941 р. відбулася масова екзекуція тисяч жителів, став символом жорстокості нацистського режиму. З подальшим розгортанням гетто в різних містах, включаючи Київ, Львів, та інші, голокост охопив інші національні та етнічні групи, такі як роми, особи з фізичними та розумовими вадами, та політичні опоненти.

Після нацистської окупації в 1941 р., єврейське населення України піддавалося систематичним репресіям. Систематичні масові страти також охоплювали радянських військовополонених, що потрапляли під владу нацистів.

Не менш важливими стали події в східноукраїнських містах, де нацистська поліція та українські колабораційні формування активно діяли, поглиблюючи трагедію голокосту в Україні. Колаборація та участь місцевих структур у втіленні нацистських планів наголошували на складність та різноманіття цього темного періоду.

Голокост в Україні був більш ніж фізичними вбивствами. Економічна експлуатація, конфіскація майна, систематична дискримінація та психологічний

тероризм стали невіддільною частиною злочинної сутності цієї трагедії, підкреслюючи її комплексний та систематичний характер.

Збереження пам'яті про голокост в Україні стає ключовим аспектом будівництва справедливого та гуманітарного суспільства. Події того часу викликають не лише жалю та сум, але й закликають до активної громадянської участі у збереженні людської гідності та уникненні повторення подібних трагедій у майбутньому. Науковці, такі як М. Коваль, М. Шитюк та Ю. Котляр, глибоко вивчали тему голокосту в Україні, роблячи значний внесок у розуміння цієї трагедії. Їх дослідження охоплюють різні аспекти голокосту, починаючи від вивчення історичних подій та деталей виникнення нацистської окупації в Україні під час Другої світової війни.

М. Коваль, М. Шитюк та Ю. Котляр аналізують причини та наслідки геноциду, звертаючи увагу на соціокультурні та економічні аспекти того періоду. Вони досліджують механізми формування гетто, масових вивезень, стратегій та різноманітних форм репресій, яким було піддане населення.

Висновок досліджень М. Ковалю, М. Шитюка та Ю. Котляра над голокостом в Україні під час Другої світової війни надзвичайно важливий для розуміння трагічних подій того періоду. Їх глибокий аналіз не лише розкриває аспекти безжального геноциду єврейського населення та інших груп, але і розглядає систематичну деструкцію культурної спадщини та соціальних структур.

Важливим висновком є розуміння того, що голокост в Україні не був обмежений лише фізичними вбивствами, але також охоплював економічну, соціальну та психологічну деструкцію. Збереження пам'яті про цю трагедію визначається як ключовий фактор у будівництві справедливого та гуманітарного суспільства, а дослідження вчених надає важливі вказівки для уникнення повторення подібних страшних подій у майбутньому.

Список використаних джерел

1. Коваль М. Нацистський геноцид щодо євреїв та українське населення. Український історичний журнал, 1992. № 2.
2. Єврейський опір в Україні в період Голокосту: Збірник наукових статей / За ред. М. Тягло. Дніпропетровськ, 2004. 376 с.
3. Шитюк М. Геноцид проти євреїв Південної України в роки німецько-румунської окупації (1941–1944), Миколаїв, 2008. 153 с.
4. Котляр Ю. Богданівська трагедія – Голокост проти єврейського населення. Друга світова війна і доля народів України : 3-я Всеукраїнська наукова конференція. м. Київ, 27–28 жовтня 2008 р.